Europees Parlement
2024-2029

Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid

2025/2145(DEC)

28.1.2026

ADVIES

van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid

aan de Commissie begrotingscontrole

inzake het verlenen van kwijting voor de uitvoering van de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2024, afdeling III – Commissie (2025/2145(DEC))

Rapporteur voor advies: Raquel García Hermida-van der Walle

PA_NonLegDec

ADVIES

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid verzoekt de bevoegde Commissie begrotingscontrole in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

A. overwegende dat gendergelijkheid een fundamentele waarde van de Unie is die is verankerd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie; overwegende dat de Unie zich inzet om gelijkheid bij elk optreden te bevorderen, overeenkomstig artikel 8 VWEU, waarmee gendermainstreaming en genderbudgettering in al het beleid zijn ingevoerd; overwegende dat begrotingen niet genderneutraal zijn en moeten worden opgesteld en uitgevoerd met gendergelijkheid als doel; overwegende dat in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie niet alleen de gendergelijkheid is verankerd, maar ook de menselijke waardigheid wordt beschermd en alle vormen van discriminatie, met inbegrip van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid en gender(identiteit), worden verboden;

B. overwegende dat het Parlement er herhaaldelijk bij de Commissie op heeft aangedrongen om gendermainstreaming, waaronder genderbudgettering, te bevorderen en ten uitvoer te leggen in al het beleid van de Unie; overwegende dat bij genderbudgettering van een intersectioneel perspectief moet worden uitgegaan;

C. overwegende dat de EU de toewijzingen voor militarisering, waaronder wapens, infrastructuur, veiligheidsonderzoek, militaire mobiliteit, grensbewaking en uitbesteding, aanzienlijk heeft verhoogd; overwegende dat deze verschuivingen gepaard gaan met het risico dat er middelen worden weggehaald bij gendergelijkheid, sociale samenhang en de strijd tegen gendergerelateerd geweld;

D. overwegende dat de EU op de gendergelijkheidsindex van 2025 een score van 63,4 heeft, hetgeen 10,5 punten hoger is dan in 2010; overwegende dat gendergelijkheid in de EU zeker nog niet binnen de komende vijftig jaar zal worden bereikt; overwegende dat gendergelijkheid in de Unie negatief wordt beïnvloed door een toename van antigenderbewegingen, seksisme en sterke vooroordelen tegen vrouwen, en de ondermijning van gendergelijkheid, met name in verband met seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) in meerdere lidstaten, en verder overwegende dat gendergelijkheid ook de gevolgen ondervindt van oorlogen, de huidige klimaat-, energie- en sociale crises en de crisis in verband met de kosten van levensonderhoud, die vooral vrouwen treffen;

E. overwegende dat een op de drie vrouwen te maken krijgt met geweld; overwegende dat wereldwijd elke dag 140 vrouwen en meisjes het leven laten door toedoen van hun partner of een familielid; overwegende dat op 7 mei 2024 de Richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld is vastgesteld en dat deze op 14 juni 2024 van kracht is geworden; overwegende dat intolerantie jegens lhbtiq+-personen, en met name transpersonen, tragisch genoeg sterk is gestegen ten opzichte van 2019; overwegende dat geweld en door haat ingegeven misdaden tegen lhbtiq+-personen zijn toegenomen ten opzichte van 2019, waarbij aanvallen van transvrouwen en -mannen het meest zijn gestegen; overwegende dat het Daphne-programma ter bescherming van slachtoffers van geweld, met inbegrip van vrouwen en kinderen, een cruciaal EU-instrument vormt om gendergerelateerd geweld te bestrijden en om de grondrechten

hoog te houden, en dat de financiering en ondersteuning daarvan binnen het begrotings- en beleidskader van de Unie gewaarborgd moeten blijven;

F. overwegende dat investeren in gendergelijkheid de economische groei, de veerkracht en de sociale samenhang in de hele EU versterkt; overwegende dat een dynamische en concurrerende economie gendergelijkheid, ondernemerschap en innovatie vergt; overwegende dat ook het economisch beleid gendermainstreaming vergt om ervoor te zorgen dat de Europese economie voor alle vrouwen werkt; overwegende dat steun voor vrouwen die een eigen bedrijf starten en runnen, bijdraagt aan economische diversificatie en genderkloven bij de toegang tot ondernemerschap en leiderschap verkleint;

1. benadrukt dat een gendergelijkheidsperspectief in alle beleidsgebieden moet worden geïntegreerd en gewaarborgd, met name in het licht van de meervoudige gendergerelateerde effecten van diverse voortdurende klimaat-, energie- en sociale crises, oorlogen en de crisis in verband met de kosten van levensonderhoud, met de nadruk op SRGR en de achteruitgang op het gebied van gendergelijkheid en vrouwenrechten in de EU; pleit daarom opnieuw voor de toepassing van genderbudgettering in alle relevante en geëigende stadia van de begrotingsprocedure; verzoekt de Commissie om gendermainstreaming vanaf de eerste opzet van programma's te verbeteren en om binnen de algemene gelijkheidsdoelstelling een bepaling voor horizontale gendergelijkheid op te nemen;

2. erkent de inzet van de Unie voor gendermainstreaming en het verbeteren van de methode voor het traceren van genderuitgaven; betreurt het dat in de huidige methode van de Commissie de potentieel negatieve gevolgen niet worden weerspiegeld, waardoor de onzekerheid over het gendereffect 20 % bedraagt; verzoekt de Commissie met klem om haar beoordelingsinstrumenten te verbeteren, teneinde duidelijkere resultaten te waarborgen en eventuele nadelige effecten te identificeren; is van mening dat de traceringsmethode met verplichte minimumcriteria zou kunnen worden aangevuld, zoals gendereffectbeoordelingen, die aan de traceringssystemen moeten worden gekoppeld;

3. is ingenomen met de bijwerking van de richtsnoeren en toolbox voor betere regelgeving; betreurt het gebrek aan vooruitgang bij het uitvoeren van genderanalyses van de behoeften en effecten van financieringsprogramma's van de EU; roept de Commissie ertoe op om bij het opzetten en uitvoeren van EU-programma's en financieringsinstrumenten concurrerende effectbeoordelingen, waaronder gendersensitieve analyses, te gebruiken, teneinde doeltreffende en gelijke beleidsresultaten te waarborgen; roept de Commissie er verder toe op om op consistente wijze dergelijke analyses uit te voeren; roept de Commissie op om gendermainstreaming volledig in het volgende MFK te integreren, teneinde het genderperspectief in alle beleidsgebieden, begrotingen en verlichtingsmaatregelen op te nemen, alsook - in voorkomend geval - genderbudgettering, teneinde vooruitgang te boeken wat de rechten van vrouwen en gendergelijkheid betreft;

4. merkt op dat de informatie over het gendereffect van de EU-begroting ontoereikend blijft; wijst op tekortkomingen bij de handmatige verzameling van, verslaglegging over en evaluatie van naar gender uitgesplitste gegevens, inclusief een intersectionele

benadering; roept de Commissie op de gegevenskwaliteit te verbeteren; stelt vast dat de belangrijkste les uit de toepassing van de proefmethode was dat het maar beperkt mogelijk was om concrete scores toe te kennen wegens een gebrek aan vereiste gegevens; dringt erop aan dat het mogelijk moet zijn om alle gegevens met elkaar te vergelijken, wat nuttig is voor de beleidsvorming; benadrukt daarom het belang van voorschriften voor gegevensverzameling om een alomvattende verzameling mogelijk te maken van naar gender uitgesplitste gegevens in de context van alle relevante EU-beleidsmaatregelen, en verzoekt de Commissie hier prioriteit aan toe te kennen; verzoekt de Commissie met klem dit als prioriteit te behandelen;

5. verzoekt de Commissie te analyseren welk percentage van de EU-begroting moet worden ingezet om gendergelijkheid te ondersteunen; dringt voorts aan op doelstellingen en prestatie-indicatoren in alle toekomstige wetgeving, met inbegrip van het volgende MFK.

6. verzoekt de Commissie hier een passend percentage van de totale EU-begroting, het onderdeel “Gelijkheid en rechten” van het CERV-programma, en het Daphne-programma voor vrij te maken; betreurt het ontbreken van specifieke begrotingslijnen voor maatregelen voor gendergelijkheid; herhaalt zijn verzoek om een specifieke begrotingslijn voor het Daphne-programma, teneinde de transparantie en verantwoordingsplicht bij de verdeling van middelen te vergroten; dringt aan op een stabiel financieringskader om de doeltreffendheid en duurzaamheid van het Daphne-programma ter ondersteuning van de bescherming van vrouwen en kinderen tegen geweld te waarborgen; betreurt dat Creatief Europa en CERV opgaan in het voorgestelde MFK, aangezien het Daphne-programma dan minder zichtbaar wordt; verzoekt de EU met klem om het programma als prioriteit aan te merken;

7. is ingenomen met de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld; verzoekt de lidstaten met klem om deze richtlijn snel uit te voeren en het aantal opvanghuizen voor slachtoffers van huiselijk geweld te verhogen, specifiek verwijzend naar de quota die in het verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (het Verdrag van Istanbul) zijn vastgesteld (één gezinsopvangplaats per 10 000 inwoners); benadrukt dat femicide, dat wordt gedefinieerd als de gendergerelateerde moord op vrouwen en meisjes, een van de meest extreme vormen van gendergerelateerd geweld is en een ernstige schending van de grondrechten vormt; veroordeelt in hoge mate het ontbreken van een geharmoniseerde definitie van en de aanhoudende inconsistenties bij het verzamelen en rapporteren van gegevens over dit strafbare feit; dringt aan op een Europese definitie van deze misdaad;

8. onderstreept dat gezien de toenemende onverdraagzaamheid ten aanzien van lhbtiq+-personen voldoende financiële middelen beschikbaar moeten worden gesteld voor maatregelen ter bestrijding van lhbtiq+-fobie, zoals telefoonlijnen voor advies en een luisterend oor, en benadrukt hoe belangrijk het is transvrouwen volledig als vrouwen te erkennen, en wijst erop dat hun inclusie van essentieel belang is voor de doeltreffendheid van het beleid inzake gendergelijkheid en de bestrijding van geweld; roept ertoe op om transvrouwen in het kader van beschermings- en ondersteunende diensten te erkennen en hun gelijke toegang daartoe te geven; verzoekt de lidstaten om lhbtqi+-personen volledig en doeltreffend te beschermen tegen discriminatie, intimidatie

en geweld, onder meer door nationale rechtskaders te versterken, verslagleggingsmechanismen te verbeteren en erop toe te zien dat door haat ingegeven misdaden naar behoren worden onderzocht en vervolgd; spoort voorts de Raad aan om aan de EU-richtlijn inzake antidiscriminatie te blijven werken; verzoekt de Commissie om zorgvuldig te monitoren of de lidstaten de EU-waarden naleven en zo nodig over te gaan tot een inbreukprocedure;

9. herinnert eraan dat de Commissie in haar politieke beleidslijnen heeft toegezegd om intensiever samen te werken met maatschappelijke organisaties die over expertise beschikken en een belangrijke rol spelen bij het verdedigen van specifieke maatschappelijke kwesties en het handhaven van de mensenrechten; herinnert eraan dat het van fundamenteel belang is dat maatschappelijke organisaties dankzij financiering van de EU, zoals verankerd in artikel 11 VEU, “een open, transparante en regelmatige dialoog” met EU-instellingen kunnen aangaan in de vorm van activiteiten als pleitbezorgingsactiviteiten, demonstraties of gerechtelijke procedures, en dat deze organisaties in aanmerking moeten blijven komen voor de relevante financieringsprogramma’s en over voldoende gerichte financiering moeten kunnen beschikken;

10. benadrukt hoe belangrijk het is om de economische groei in de hele Unie te stimuleren, onder meer door middel van initiatieven die de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, aan het ondernemerschap en aan leiderschap bevorderen;

11. uit nogmaals zijn bezorgdheid over het verband tussen de aanvallen op de rechtsstaat, democratie en mensenrechten en de weerstand tegen gendergelijkheid en vrouwenrechten; benadrukt dat onafhankelijke en bemiddelde vrouwenrechtenorganisaties onmisbare actoren zijn voor de bevordering van gendergelijkheid, de vooruitgang van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, en de bescherming van de democratie en de mensenrechten; onderstreept dat deze organisaties, in de context van de stijgende invloed van antigenderbewegingen, gedefinieerd als bewegingen die ernaar streven gendergelijkheid als een kernwaarde van democratie te ondermijnen, en de afnemende ruimte voor het maatschappelijk middenveld, steeds meer financiële en operationele uitdagingen het hoofd moeten bieden; dringt er bij de Commissie op aan ervoor te zorgen dat er geen EU-middelen worden toegekend aan entiteiten die bijdragen tot de weerstand tegen vrouwenrechten en toenemende ongelijkheid of die handelen in tegenspraak met gendergelijkheid, waaronder seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en het recht van vrouwen op lichamelijke integriteit, autonomie en zelfbeschikking; dringt er bij de Commissie op aan om het veranderende mondiale financieringslandschap in aanmerking te nemen en te waarborgen dat de financieringsmechanismen van de EU toegankelijk, flexibel en responsief blijven ten aanzien van de specifieke behoeften en veiligheidseisen van vrouwenrechtenorganisaties, in het bijzonder die organisaties die in contexten met een verhoogd risico opereren;

12. herhaalt dat SRGR fundamentele mensenrechten zijn en dat de verwezenlijking ervan een fundamenteel aspect van de menselijke waardigheid is en een voorwaarde voor het bereiken van gendergelijkheid; dringt erop aan dat Europa zich sterk maakt voor de bescherming van onze fundamentele waarden, zoals gelijke rechten op autonomie over ons eigen lichaam en toegang tot SRGR, met inbegrip van veilige en legale abortus;

onderstreept dat het noodzakelijk is de begrotingstoewijzingen ter ondersteuning van de universele eerbiediging van en toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, inclusief veilige en legale abortus, te versterken; maakt zich ernstige zorgen over het feit dat vrouwen en meisjes in conflict- en oorlogsgebieden, bijvoorbeeld in Oekraïne als gevolg van de aanhoudende aanvalsoorlog van Rusland, het slachtoffer worden van seksueel en gendergerelateerd geweld; veroordeelt deze daden als ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en de mensenrechten; benadrukt dat slachtoffers dringend behoefte hebben aan een brede waaier aan ondersteunende diensten, zoals medische zorg, seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten, psychologische en juridische ondersteuning, en sociaal-economische bijstand.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister[1] vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

[1] Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	27.1.2026
Uitslag eindstemming	+: 22 –: 8 0: 2

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

22	+
PPE	Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

8	-
ECR	Chiara Gemma, Beatrice Timgren
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

2	0
NI	Judita Laššáková
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Verklaring van de gebruikte tekens:
+ : voor
- : tegen
0 : onthouding(en)